

Folketingets Uddannelsesudvalg
Christiansborg

Afdelingen for grundskole og
folkeoplysning

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5302
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Svar på spørgsmål 21 (Alm. del):

12-11-2010

I brev af 13. oktober 2010 har udvalget stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 21:

"Er ministeren enig i hovedkonklusion 1 og 2 i tænketanken Sophias henvendelse af 28/9-10 vedr. analyse af specialundervisning, jf. UDU, 2009-10, alm. Del - bilag 355?"

Hovedkonklusion 1

Påstanden om, at Danmark segregerer flere elever til specialskoler end Finland, er ikke korrekt. Finland segregerer mellem 1,4 og 2,1 % af grundskolens elever til specialskoler, mens der i Danmark kun segregeres 1,3 %.

Der er derfor ikke med henvisning til finske forhold basis for at "trække elever hjem fra specialskoler" til inklusion i de almindelige klasser. Tværtimod kan man antage, at der i Danmark i de almindelige klasser er elever, der burde være henvist til specialskole – fastholdelsen i normalklasser kaldes pseudorummelighed.

Hovedkonklusion 2

Påstanden om, at Danmark også segregerer flere elever til enkeltstående specialklasser end Finland, er heller ikke korrekt. Finland segregerer 20.856 ud af 553.329 (3,77 %), hvor Danmark segregerer 18.493 ud af 579.637 (3,19 %).

Heller ikke i specialklasserfrekvensen for fuldtidssegregerede elever kan man i Finland hente begrundelser for "tilbagetrækningslementerne" i K2.

Svar:

Jeg er uenig i tænketanken Sophias hovedkonklusion 1 og 2 i deres henvendelse af 28. september 2010. Jeg mener, at analysen af specialundervisningen i folkeskolen, der er gennemført i samarbejde mellem Undervisningsministeriet, Finansministeriet og KL, har givet et godt grundlag for det videre arbejde med at forbedre den danske folkeskole i retning af at inkludere flere elever i den almindelige undervisning. Dataindsamlingen og selve analysen er udført af Deloitte Business Consulting (Deloitte) som ekstern konsulent.

Målet med analysen var at kortlægge specialundervisningen i folkeskolen og opstille forslag til, hvordan der kan opnås en mere effektiv ressourceudnyttelse på området fremover. Det var en del af kommissoriet for ana-

lysen, at der i den forbindelse skulle foretages en indsamling af erfaringer og data fra relevante øvrige lande. Deloitte har derfor gennemført en sammenlignende undersøgelse af specialundervisningen i Finland og Sverige.

Deloitte's analyse af specialundervisningen i folkeskolen er foretaget på baggrund af dataindsamling i 12 danske kommuner, der er udvalgt på baggrund af en række kriterier med henblik på at kunne opregne resultaterne til et forventeligt landsgennemsnit.

Der er ikke foretaget en tilsvarende dybdegående kortlægning af omfanget af specialundervisningen i Finland og Sverige, som der er gennemført i de 12 udvalgte kommuner i Danmark. De talmæssige oplysninger om Finland og Sverige baserer sig på eksisterende national statistik, herunder den finske uddannelsesstyrelses statistikenhed, WERA. Fortolkningen af disse tal i forhold til de danske forhold er blevet kvalificeret gennem interviews med repræsentanter fra de nationale myndigheder og videnscentre samt ved konsultation af eksperter fra forskningsmiljøer og via praksisbesøg.

Til brug for besvarelsen af dette spørgsmål, har Undervisningsministeriet indhentet en udtalelse fra Deloitte.

Hovedkonklusion 1

Sophia når frem til, at Danmark segregerer færre elever til specialskoler, end det der fremgår af analysen, og at Finland segregerer flere elever end det, der fremgår af analysen.

Det fremgår af Deloitte's udtalelse, at forskellen mellem Sophias oplysninger og oplysningerne i Deloitte's undersøgelse navnlig består i, hvorvidt eleverne i de frie grundskoler skal tælles med i opgørelsen af det samlede antal elever, når man beregner hvilken procentdel, der segregeres. Sophia tager ikke i den forbindelse højde for, at en del af eleverne i friskolerne modtager specialundervisning. Deloitte's dataindsamling medtager ikke eleverne i de frie grundskoler, da undersøgelsen alene omhandler specialundervisningen i den offentlige skole både i Danmark og i Finland.

Herudover er der forskelle i det statistiske grundlag om omfanget af specialundervisningen i folkeskolen, som henholdsvis Deloitte og Sophia benytter sig af. De oplysninger, som Sophia henviser til, baserer sig på tal fra UNI-C, der igen baserer sig på tal fra Danmarks Statistik, mens Deloitte's analyse baserer sig på dataindsamlingen i kommunerne og opregningen til landsgennemsnit. Danmarks Statistik indsamler data over planlagte aktiviteter, mens Deloitte har indsamlet oplysninger fra kommunerne om faktiske aktiviteter på et bestemt tidspunkt. Forskellene knytter sig til fordelingen af elever i henholdsvis specialskoler og specialklasser. Deloitte når frem til, at andelen af specialskoleelever i Danmark er væsentligt højere, end det tal som Uni-C og Danmarks Statistik er nået frem til. Det samlede tal for segregerede elever i specialskoler og specialklasser

i henholdsvis Danmarks Statistiks tal og Deloittes undersøgelse, ligger dog meget tæt. Det, synes jeg, er det væsentlige.

Det er klart, at det er vanskeligt at sammenligne to forskellige skolesystemer, men jeg har overordnet tillid til, at der er foretaget nogle fornuftige afgrænsninger i analysen. Det vigtige er, at analysen bekræfter den tendens – som vi også så i tiden før analysen i de tal, som Uni-C og Danmarks Statistik indsamler – nemlig, at andelen af elever, der udskilles til specialundervisning i specialskoler og specialklasser er stærkt stigende, uden at vi kan se en positiv effekt. På samme måde stiger kommunernes udgifter til specialskoler og specialklasser.

Derfor vil vi gerne tage ved lære af det, de gør i Sverige og Finland, hvor langt færre elever udskilles, og hvor udgifterne er lavere, så vi ikke fjerner eleverne fra deres umiddelbare skolemiljø, uden der er meget tungtvæjende grunde.

Regeringen og KL er enige om, at vi skal inkludere flere elever i den almindelige undervisning og skabe en skole for alle. Vi skal bruge skolens ressourcer på at sikre, at så mange børn som muligt får undervisning i den almindelige folkeskole, så ressourcerne – herunder medarbejdernes kompetencer – anvendes på den bedst mulige måde til gavn for alle elever i folkeskolen.

Jeg er derfor slet ikke enig med Sophia i, at der generelt er flere elever, der burde være henvist til segregerede tilbud.

Hovedkonklusion 2

Sophia konkluderer, at det er forkert, når det fremgår af ”Analysen af Specialundervisning i folkeskolen – veje til en bedre organisering og styring”, at Danmark segregerer flere elever til enkeltstående specialklasser end Finland.

Forskellen mellem Sophias tal og analysens resultater baserer sig, som nævnt herover, navnlig på anvendelsen af forskellige statistiske kilder og opgørelsesmetoder samt uenighed om sammenligninger mellem de finske og danske forhold.

I Finland er der en højere andel af elever i den almindelige skole, der modtager støtte i den overvejende del af undervisningstiden, organiseret i mindre grupper.

Sophia betragter eleverne i de finske gruppeordninger som segregerede. I analysen er elever i disse ordninger opgjort som inkluderede, da de som overvejende hovedregel har en primær tilknytning til deres stamklasse.

Der vil altid være en usikkerhed om en sammenligning mellem Danmark og Finland, da organiseringen af specialundervisningen i Danmark ikke svarer til den finske.

Jeg har generelt tillid til den dataindsamling, der er foretaget af Deloitte - også i relation til andelen af elever i specialklasser i henholdsvis Danmark og Finland. Jeg finder, at den underbygger kommunernes og regeringens fælles målsætning om, at flere elever fremover skal modtage deres undervisning i tilknytning til den almindelige folkeskole.

Med venlig hilsen

Tina Nedergaard